

АДМІНІСТРАТИВНЕ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

УДК 342.951:351.88 (477)

Н. П. Бортник

доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри адміністративного та інформаційного права
Національного університету “Львівська політехніка”,
bnp1969n@gmail.com

М. Р. Малець

асистент кафедри адміністративного та інформаційного права
Національного університету “Львівська політехніка”,
martamalets90@gmail.com

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ВНУТРІШНЬОЇ МІГРАЦІЇ В УКРАЇНІ

© Бортник Н. П., Малець М. Р., 2019

Подано адміністративно-правову характеристику внутрішньої міграції у контексті зовнішньої та незаконної міграції. Розглянуто адміністративно-правове регулювання та особливості міграційних процесів в Україні крізь призму теоретичного аналізу складових міграційних процесів. Проаналізовано питання реалізації окремих положень Конституції України, законів України, підзаконних нормативно-правових актів щодо суб'єктивних і об'єктивних чинників, які впливають на стан внутрішньої міграції. Досліджено міграційний рух населення у державі.

Ключові слова: адміністративно-правова характеристика; міграція; внутрішня міграція; зовнішня міграція; незаконна міграція; свобода пересування.

Н. П. Бортник, М. Р. Малець

АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВОВАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА ВНУТРЕННЕЙ МИГРАЦИИ В УКРАИНЕ

Рассматривается административно-правовая характеристика внутренней миграции в контексте внешней и незаконной миграции, административно-правовое регулирование и особенности миграционных процессов в Украине сквозь призму теоретического анализа составляющих миграционных процессов. Проанализировано вопросы реализации отдельных положений Конституции Украины, законов Украины, подзаконных нормативно-правовых актов в контексте субъективных и объективных факторов, влияющих на состояние внутренней миграции. Исследовано миграционное движение населения в государстве.

Ключевые слова: административно-правовая характеристика; миграция; внутренняя миграция; внешняя миграция; незаконная миграция; свобода передвижения.

N. P. Bortnyk
Head of the Department of Administrative and Information Law
Educational-Scientific Institute of Law and Psychology
Lviv Polytechnic National University,
Doctor of Law, Professor

M. R. Malets
assistant of the department of administrative and information law
Educational and Scientific Institute of Law and Psychology
Lviv Polytechnic National University

ADMINISTRATIVE LEGAL CHARACTERISTICS INTERNAL MIGRATION IN UKRAINE

The article deals with the administrative-legal characteristic of internal migration, in the context of external and illegal migration, the administrative-legal regulation and peculiarities of migration processes in Ukraine, through the lens of theoretical analysis of the components of migration processes. The issues of implementation of certain provisions of the Constitution of Ukraine, laws of Ukraine, by-laws and regulations on subjective and objective factors affecting the state of internal migration are analyzed. The migration movement of the population in the country is being investigated.

Key words: administrative and legal characteristics; migration; internal migration; external migration; illegal migration; freedom of movement.

Постановка проблеми. Проблема міграції населення в глобальному та в національному аспектах має різні форми прояву. Означене питання привертає увагу фахівців різних наукових спеціальностей. Питання регулювання міграції розглядають в економічному, політичному, соціальному, географічному, правовому аспектах. Це зумовлено складністю та різноманіттям відносин, що виникають у ході здійснення міграційних процесів. Однак ключове місце в упорядкуванні міграційних процесів займає право. Не випадково від якості та послідовності правового регулювання міграційних відносин залежить ефективність міграційної політики.

Аналіз дослідження проблеми. Дослідження питань внутрішньої міграції були предметом наукових студій учених, серед яких: М. Біль, М. Бублій, А. Гайдуцький, А. Загробська, Е. Лібанова, О. Малиновська, В. Новік, С. Пирожков, О. Піскун, О. Позняк, О. Хомра, С. Чехович, М. Чулаєвська, О. Шевченко та ін. Визнаючи внесок зазначених науковців у формування наукових засад адміністративно-правової характеристики внутрішньої міграції, зауважимо, що дослідження проблеми в сучасних умовах посилення міграційних потоків та проблем економічного розвитку України не здійснено.

Метою статті є дослідження адміністративно-правової характеристики внутрішньої міграції.

Виклад основного матеріалу. У механізм правового регулювання міграційних відносин входять різноманітні галузі національного права, що зумовлено необхідністю диференційованого впливу на міграційні процеси, визначення правового статусу мігранта. Правове регулювання визначає форми та методи впливу на міграційні процеси, крім того, нормативно-правове регулювання легалізує різні відносини, що виникають в ході міграції. У змісті означеного питання можна виділити ідеї, які допоможуть розкрити проблему правового регулювання внутрішньої міграції.

По-перше, в системі правового регулювання внутрішньої міграції ключове місце належить нормам адміністративного права, ці норми розвивають конституційні положення, що стосуються реалізації права громадян на свободу пересування, визначають порядок надання адміністративних послуг, які забезпечують процес реалізації міграції, закріплюють режим державного примусу за порушення міграційного законодавства.

По-друге, норми адміністративного права є сполучною ланкою між різними нормативними приписами, які впливають на міграційні процеси.

По-третє, підвищення ефективності правового регулювання міграційних процесів можливе тільки за умови обліку всього різноманіття міграційних відносин. Особливості міграційних відносин диктують необхідність виділення різних видів міграційних потоків.

По-четверте, особливості внутрішньої міграції вимагають виділення в системі правового регулювання міграційних відносин специфічного напрямку, пов'язаного із регулюванням процесу міграції.

По-п'яте, внутрішня міграція виконує соціальні функції, пов'язані із економічним і демографічним розвитком держави.

Розкриваючи вказану проблему, треба звернути увагу, що сьогодні у світі багато глобальних проблем, що стосуються різноманітних питань соціально-економічного розвитку, забезпечення глобальної, регіональної та національної безпеки. Однією із загроз національній безпеці держави є стихійна та неконтрольована міграція. Фактично кожна держава розробляє національну міграційну політику, яка повинна відповідати вимогам національної безпеки, бути інтегрованою в міжнародно-правовий простір регулювання міграційних процесів, а у контексті європейської інтеграції України – нормативного регулювання, передбаченого міграційною політикою Європейського Союзу.

Прикладом програмних документів, що визначають напрями розвитку міграційної політики, є: Концепція державної міграційної політики України на період до 2025 року, План заходів на 2018–2021 роки щодо реалізації Стратегії державної міграційної політики України на період до 2025 року [1; 2].

Адміністративно-правова характеристика є не єдиною для розуміння внутрішньої міграції. Міграційні процеси зумовлені різноманітними факторами й обставинами, серед яких виділяються потреби розвитку економіки, поліпшення соціальних і кліматичних умов життєдіяльності людей (гірські райони Карпат), функціонування ринку праці. Внутрішня міграція виконує соціальні функції, пов'язані з економічним і демографічним розвитком держави.

Питання регулювання міграційних процесів тісно взаємопов'язані з проблемами економічного розвитку. Тому не випадково в указі Президента України від 30 вересня 2019 року “Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року” вказано на необхідність побудови відкритого суспільства в інтересах сталого розвитку, що, на нашу думку, охоплює оптимізацію трудової міграції з урахуванням потреб економіки [3].

В історії розвитку цивілізації детермінантами пересування людей ставали різні чинники та життєві обставини. Але всі вони були пов'язані з потребами розвитку економіки, поліпшенням соціальних умов життєдіяльності людей. Як зазначає автор наукової статті “Українські міграційні тренди у фокусі перспектив розвитку ринку праці”, міграція населення є важливим процесом територіальної організації суспільства, зумовленим прагненням людей знайти сприятливіші умови проживання [4, с. 10]. У сучасному світі міграція охопила всі країни та регіони.

Міграція – складне суспільне явище, яке відрізняється значною різноманітністю. Це один із найадекватніших індикаторів соціально-економічного добробуту суспільства. Крім позитивного аспекту міграції, в її структурі можна виділити негативний, пов'язаний із кримінальним переміщенням людей, крім того, існує і таке явище, як незаконна міграція.

Проблеми нелегальної міграції актуалізувались для країни відразу після радикальних політичних і економічних перетворень. Свобода зовнішньоекономічної діяльності, відкритість зовнішніх кордонів на півночі та кордонів з ЄС на заході сприяли організації нелегальної міграції. У відповідь на виниклу проблему був прийнятий указ Президента України від 18 січня 2001 року “Про заходи щодо посилення боротьби з незаконною міграцією”, однак чіткого визначення поняття “нелегальна міграція” в ньому не було [5].

Незаконна міграція може поділятися на добровільну незаконну міграцію і кримінальну міграцію. А. Ф. Мота пише, що незаконна міграція – це добровільне або вимушене переміщення населення через державні кордони з метою зміни місця перебування або проживання, що здійснюється з порушеннями законодавства, чинного на території держави міграції. Протидія

нелегальній міграції – першорядне завдання міграційної системи держави [6, с. 61]. Протидія нелегальній міграції, на наш погляд, передбачає формування системи правових, організаційних, економічних засобів, які необхідно реалізовувати в адміністративно-правовій формі. Для ефективною реалізації адміністративно-правових засобів протидії нелегальній міграції необхідно детальніше диференціювати міграційні потоки. У зв'язку з цим, на наш погляд, з метою розроблення ефективних заходів протидії організації незаконної міграції доцільно виділяти регіональну та транснаціональну організацію незаконної міграції.

Необхідність створення адміністративно-правових засобів протидії нелегальній міграції зумовлена тим, що стихійна та неконтрольована міграція населення, незалежно від того, внутрішня вона чи зовнішня, змінює структуру населення, створює демографічні проблеми. Є аксіомою той факт, що вільне пересування людей – складова правової та демократичної держави. Міграція людей як всередині країни, так і між країнами здійснюється вільно, однак для такого переміщення встановлюється правовий режим.

Процес реалізації права на свободу пересування не припускає насильства, проте в світі існує проблема незаконного (кримінального) переміщення людей. Незаконне переміщення людей не можна назвати міграцією з погляду легального законодавчого регулювання цих відносин. На протидію незаконному переміщенню людей спрямована Конвенція про рабство, підписана в Женеві 25 вересня 1926 року; Конвенція Ради Європи “Про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуальних зловживань” від 25 жовтня 2007 року тощо [7; 8].

Кримінальне переміщення людей – це організоване переміщення людини, всупереч її волі, всередині країни або за її межі шляхом насильства або будь-яким іншим способом, що порушує права, а також призводить до порушення цих прав. Свобода пересування для людини не порушує її прав, а навпаки, сприяє реалізації її правового статусу в різних сферах державного управління та різноманітних сферах економічної діяльності.

Незаконна міграція – одне із глобальних явищ сучасного життя. Практично всі регіони та держави світу залучені в цей процес або як країни виїзду, або як країни, які приймають, або країни транзитного проїзду, або країни із яскраво вираженими змішаними потоками.

Суспільна небезпека організації незаконної міграції визначається, по-перше, тим, що призводить до ослаблення контролю з боку держави за в'їздом, проживанням та переміщенням через територію країни іноземних громадян або осіб без громадянства, по-друге, виникненням умов для розвитку конфліктів на міжетнічному, релігійному ґрунті, по-третє, посиленням позицій організованої злочинності.

Незаконна міграція більшою мірою стосується зовнішнього аспекту означеної проблеми і становить значну суспільну небезпеку. Небезпека незаконної міграції проявляється в різних аспектах, послаблює контроль за пересуванням людей, пов'язана із сексуальною експлуатацією людей, контрабандою, різними формами прояву організованої злочинності, підриває основи економічної безпеки.

У зв'язку з цим кожна держава, а також міжнародне співтовариство вживають різноманітних правових заходів для протидії незаконній міграції. Серед правових заходів протидії незаконній міграції ключове місце займають адміністративно-правові засоби, які дають змогу диференційовано впливати на міграційні процеси, які поділяють на внутрішні й зовнішні.

На певних етапах розвитку соціальних формацій пересування людей було стихійним і неконтрольованим, і це стосувалося зовнішнього та внутрішнього аспектів міграції. Однак в міру ускладнення соціальних та політичних відносин з'явилася об'єктивна необхідність правового регулювання переміщення людей всередині певного регіону та відповідної держави.

Упровадження обмежувальних заходів на шляху неконтрольованої міграції пояснюється потребою у забезпеченні національної безпеки, збереженні етнокультурної спадщини населення, яке проживає на відповідній території, дефіцитом природних ресурсів, багатьма іншими соціальними і економічними обставинами, що зумовлює потребу контролювати та регулювати процес переміщення людей.

З моменту виникнення проблеми правової регламентації відносин, зумовлених переміщенням людей, вона не перестає бути актуальною. Потрібно зазначити, що в структурі цього питання з'являються все нові й нові аспекти, які потребують теоретичного та практичного обґрунтування.

Одним із аспектів у структурі правового регулювання міграційних відносин є питання щодо внутрішньої міграції населення. Ця проблема в певному сенсі пов'язана із глобальним питанням правового регулювання міграційних процесів, однак має певну специфіку, зумовлену низкою обставин, які впливають на розвиток внутрішньої міграції населення відповідної держави. Внутрішня міграція є складовою частиною загального питання міграції населення. З огляду на цю обставину, звернемо увагу на те, що розуміють під міграцією населення із соціальної та правової позиції.

У різних галузях права, розглядаючи проблеми міграції, акцент роблять на різні аспекти означеного питання, це зумовлено предметом правового регулювання, специфікою та функціональністю тих правових засобів, якими володіє та чи інша галузь системи права.

І. А. Толкачова розглядає проблему міграції з погляду конституційно-правового регулювання. Автор пише, що в конституційно-правовому сенсі під міграцією слід розуміти сукупність правових відносин, що виникають при плануванні та територіальному перетині фізичними особами як зовнішніх, так внутрішніх меж адміністративно-територіальних утворень [9, с. 91]. Переміщення людей відбувається для зміни постійного місця проживання або тимчасового перебування в цілях, зумовлених реалізацією особистих інтересів. Таке переміщення людей, як правило, передбачає новий правовий статус.

О. О. Бандурка, досліджуючи проблему адміністративно-правового регулювання міграційних процесів, у структурі міграції звертає увагу на її економічний аспект, на підставі чого робить висновок про те, що міграція пов'язана із утворенням і функціонуванням ринку праці [10, с. 23]. Міграція – це один із важливих регуляторів чисельності працездатного населення, важливий стимул оздоровлення конкуренції на ринку робочої сили.

Проблема реалізації права на вільне пересування актуальна в Україні, передусім у контексті зовнішньої міграції. Внутрішня міграція, зважаючи на її функціональність, є частиною міграційних процесів загалом. Під внутрішньою міграцією слід розуміти пересування громадян, іноземних громадян територією України; режим внутрішньої міграції забезпечується засобами обліку (реєстрації), документування з метою забезпечення правового статусу різних категорій внутрішніх мігрантів.

Мобільність населення є рушійним фактором соціального і економічного розвитку держави, крім того, мобільність окремо взятої людини дає змогу реалізуватися в професії, вирішити низку економічних і особистих проблем.

Потрібно звернути увагу, що проблеми внутрішньої міграції в юридичній науці досліджені не настільки докладно. Основну увагу під час розкриття означеної проблеми зосереджено на питаннях зовнішньої міграції та проблемах імміграційного контролю. Проте для соціального і економічного розвитку, політичної стабільності велике значення має вирішення питань внутрішньої міграції. Внутрішня міграція в Україні істотно впливає на господарський розвиток, а також пропорційний розподіл населення всередині країни.

Як зазначає Є. О. Черняк, потенціал внутрішньої міграції тривалий період недооцінювали [11]. Забезпечення високої динаміки в процесах внутрішньодержавного переміщення населення зумовлює додаткові гарантії реалізації конституційних прав громадян на працю та справедливую оплату, відпочинок і охорону здоров'я, гармонійний розвиток особи через задоволення різнобічних інтересів у галузі освіти, науки, культури та мистецтва.

Внутрішня міграція населення виконує не тільки економічні, а й соціально-культурні функції, що дуже важливо для гармонійного розвитку людської особистості. У різних країнах структура та функціональність внутрішньої міграції далеко не однакові. У низці економічно розвинених країн внутрішня міграція є засобом перерозподілу населення між регіонами. Перерозподіл відбувається у відповідь на негативні процеси в економіці, екології тощо.

В Україні внутрішня міграція має іншу мотивацію. Внутрішня міграція не є реальним фактором, який впливає на вирівнювання міжрегіонального розвитку, вона не впливає суттєво на рівень соціально-економічного розвитку регіонів України. Якщо середньостатистичний житель США змінює місце проживання протягом життя приблизно 13 разів, Великобританії – близько 7

разів, то середньостатистичний громадянин України – трохи більше ніж 1,5. Причин низької активності громадян щодо реалізації права на свободу пересування територією України доволі багато.

На нашу думку, до основних перешкод в реалізації зазначеного права можна зарахувати такі причини, як невисокий рівень доходів у більшості громадян, нерозвиненість транспортної системи та соціальної інфраструктури, проблеми забезпеченості житлом у разі зміни постійного місця проживання громадянина або здійснення його професійної діяльності. Всі ці фактори в сукупності, а також кожен з них окремо впливають на інтенсивність розвитку внутрішніх міграційних потоків.

Люди змінюють місця проживання в різних країнах із багатьох причин – у кожної людини свої мета та мотивація до зміни місця проживання або здійснення професійної діяльності. Людина переїжджає, щоб отримати освіту, здійснюючи трудову діяльність, змінюючи сімейний стан, зокрема, укладаючи шлюб. Також зміна місця проживання іноді продиктована погіршенням стану здоров'я. Випадків, які викликають необхідність переміщення людей всередині країни, регіону, міста чи іншого територіального утворення, доволі багато.

Центрами тяжіння людей є, як правило, великі міста, оскільки в містах сформовані соціальна інфраструктура, культурне середовище. Нині в містах розвинена транспортна система, створено ринок кваліфікованої та добре оплачуваної праці, є перспективи соціально-економічного розвитку тощо. Не випадково внутрішні міграційні потоки спрямовані саме в бік великих міст, територій перспективного соціально-економічного розвитку.

Таке становище в структурі внутрішньої міграції цілком позитивне, проте таїть і деякі негативні моменти, передусім пов'язані з нерівномірним розподілом населення територією країни. Саме з цією проблемою сьогодні зіткнулася Україна, не урахувавши проблеми внутрішньо переміщених осіб [12]. Основним напрямом внутрішньої міграції залишається переселення зі сходу країни в центр, в результаті такого руху людей посилюється дисбаланс у розподілі населення по території України, зростає соціальна напруженість. Слід погодитися з тим, що ментально близька людині етнокультурна – важливий фактор для її комфортного життя, професійної діяльності.

Потрібно відзначити, що високий рівень криміналізації не сприяє підвищенню рівня і якості внутрішніх міграційних процесів. Окреслені чинники необхідно враховувати під час формування та правового регулювання внутрішньої міграції. Питання нерівномірного розселення людей територією країни існують досить давно, а помилки та упущення в здійсненні політики урбанізації, яка почала активно реалізуватися в середині минулого століття, ще більше поглибили проблему, що розглядається. Не сприяє підвищенню інтенсивності внутрішньої міграції фактор, що стосується диспропорцій у соціально-економічному розвитку регіонів України. Практично весь потенціал внутрішньої міграції припадає на міські агломерації – Київ, Харків, Львів, Одесу.

У сучасному світі є різні види та моделі регулювання міграційних процесів, національне міграційне законодавство закріплює різні приписи, для того щоб зробити міграційні процеси ефективнішими.

Країні потрібна така модель міграції, яка охоплює в цілісному вигляді всі процеси, забезпечить регулювання процесів, що не скорочують, а збільшують населення країни, сприяють раціональному його розподілу на території держави.

Можна зробити висновок, що на шляху розвитку внутрішньої міграції викликають суб'єктивні й об'єктивні компоненти. Останній фактор має велике значення та перешкоджає розвитку внутрішньої міграції, вплинути на це за допомогою різноманітних програмних документів і нормативних приписів практично неможливо. Через зазначену об'єктивну обставину Україна певний час відставатиме від країн Європейського Союзу, Сполучених Штатів Америки в справі підвищення інтенсивності та поліпшення якості внутрішніх міграційних процесів.

Висновки. Під внутрішньою міграцією слід розуміти врегульований нормами адміністративного права процес просторового переміщення людей територією України з метою рівномірного розосередження населення на території, в інтересах вирішення демографічних, соціальних проблем, забезпечення економічної безпеки. Процес регулювання внутрішніх міграційних процесів тісно пов'язаний із проблемою правового регулювання міграції загалом. У структурі міграційних

процесів є законна та нелегальна компоненти, що вимагає різних підходів до адміністративно-правового регулювання міграційних відносин. Мотивація виникнення зовнішнього та внутрішнього процесу міграції загалом ідентична, а тому засоби правового впливу частково можуть бути приблизно однаковими. Серед правових засобів, що впливають на міграційні процеси, ключове місце займають адміністративно-правові засоби.

Нормами адміністративного права визначаються об'єкти регулювання і адміністративно-правові режими використання та охорони праці мігрантів. Цими нормами закріплено правовий статус МВС України, уповноважених органів з питань міграції. Відповідними нормами закріплюють адміністративну відповідальність за правопорушення у сфері міграції.

Адміністративно-правове регулювання є показником ефективності реалізації функцій держави в сфері міграції. Нормами адміністративного права визначається порядок надання адміністративних послуг, які забезпечують легальність внутрішніх і зовнішніх міграційних потоків. Нормами адміністративного права регламентуються важливі відносини, пов'язані з міграцією населення. Адміністративно-правове регулювання забезпечує конституційні приписи щодо права громадян на свободу пересування. Це регулювання визначає напрями розвитку внутрішньої міграційної політики, торкаючись найрізноманітніших аспектів соціально-економічного розвитку держави та окремих територій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про схвалення Стратегії державної міграційної політики України на період до 2025 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.07.2017 р. № 482-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/482-2017-%D1%80> (дата звернення 03.11.2019).
2. Про затвердження плану заходів на 2018–2021 роки щодо реалізації Стратегії державної міграційної політики України на період до 2025 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.08.2018 р. № 602-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/602-2018-%D1%80> (дата звернення 03.11.2019).
3. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30.09.2019 р. № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019> (дата звернення 03.11.2019).
4. Українська міграція в умовах глобальних і національних викликів XXI століття: наук. вид. / наук. ред. У. Я. Садова. Львів, 2019. 110 с.
5. Про заходи щодо посилення боротьби з незаконною міграцією: Указ Президента України від 10.01.2001 р. № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/22/2001> (дата звернення 03.11.2019).
6. Мота А. Ф. Діяльність Державної прикордонної служби України з протидії нелегальній міграції (адміністративно-правовий аспект): монографія. Хмельницький: Видавництво НА ДПСУ. 2018. 492 с.
7. Конвенція о рабстве. Подписана в Женеве 25 сентября 1926 года. Законодавство України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_857
8. Про ратифікацію Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства: Закон України від 20.06.2012 р. № 4988-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 19–20. Ст. 180.
9. Толкачова А. І. Особливості міграційних процесів в Україні. *Юридичний вісник*. 2016. 3 (40). С. 90–94.
10. Бандурка О. О. Адміністративно-правове регулювання міграційного процесу в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: спец.: 12.00.07. Харків, 2002. 182 с.
11. Черняк Є. О. Зростання внутрішньої міграції в Україні: переваги та недоліки для вітчизняних підприємств, вплив на конкурентоспроможність країни. *Ефективна економіка*. 2014. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3534> (дата звернення 03.11.2019).
12. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20.10.2014 р. № 1706-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 1. Ст. 1.

REFERENCES

1. *Pro skhvalennia Stratehii derzhavnoi mihratsiinoi polityky Ukrainy na period do 2025 roku* [About approval of the Strategy of the state migration policy of Ukraine for the period till 2025]: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 12.07.2017 r. No. 482-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/482-2017-%D1%80> (data zvernennia 03.11.2019).
2. *Pro zatverdzhennia planu zakhodiv na 2018-2021 roky shchodo realizatsii Stratehii derzhavnoi mihratsiinoi*

polityky Ukrainy na period do 2025 roku [On approving the plan of measures for 2018-2021 on the implementation of the Strategy for State Migration Policy of Ukraine for the period up to 2025]: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 29.08.2018 r. No. 602-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/602-2018-%D1%80> (data zvernennia 03.11.2019). 3. *Pro Tsili staloho rozvytku Ukrainy na period do 2030 roku* [On the Sustainable Development Goals of Ukraine for the Period up to 2030]: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 30.09.2019 r. No. 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019> (data zvernennia 03.11.2019). 4. *Ukrainska mihratsiia v umovakh hlobalnykh i natsionalnykh vyklykiv KhKhI stolittia: naukove vydannia* [Ukrainian migration in the face of global and national challenges of the 21st century: scientific publication] / nauk. red. U. Ya. Sadova. Lviv, 2019. 110 p. 5. *Pro zakhody shchodo posylennia borotby z nezakonnoiu mihratsiie: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 10.01.2001 r.* [On measures to strengthen the fight against illegal migration: Presidential Decree No. 722/2019 of 10 January 2001]. No. 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/22/2001> (data zvernennia 03.11.2019). 6. Mota A. F. *Diialnist Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy z protydii nelehalnii mihratsii (administratyvno-pravovyi aspekt): monohrafiia. Khmelnytskyi: Vydavnytstvo NA DPSU, 2018* [Activities of the State Border Guard Service of Ukraine on Combating Illegal Migration (Administrative-Legal Aspect): monograph. Khmelnytsky: Publishing House at the State Tax Service, 2018]. 492 p. 7. *Konventsiia o rabstve. Podpysana v Zheneve 25 sentiabria 1926 hoda. Zakonodavstvo Ukrainy* [Slavery Convention. Signed at Geneva on 25 September 1926. The legislation of Ukraine]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_857 8. *Pro ratyfikatsiiu Konventsii Rady Yevropy pro zakhyst ditei vid seksualnoi ekspluatatsii ta seksualnoho nasylstva* [On the ratification of the Council of Europe Convention on the Protection of Children against Sexual Exploitation and Sexual Abuse]: Zakon Ukrainy vid 20.06.2012 r. No. 4988-VI. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 2013. No. 19-20. P. 180. 9. Tolkachova A. I. *Osoblyvosti mihratsiinykh protsesiv v Ukraini* [Features of migration processes in Ukraine]. Yurydychnyi visnyk. 2016. 3 (40). P. 90–94. 10. Bandurka O. O. *Administratyvno-pravove rehuliuвання mihratsiinoho protsesu v Ukraini* [Administrative and legal regulation of the migration process in Ukraine]: dys. ... kand. yuryd. nauk: spets.: 12.00.07. Kharkiv, 2002. 182 p. 11. Cherniak Ye. O. *Zrostannia vnutrishnoi mihratsii v Ukraini: perevahy ta nedoliky dlia vitchyznianskykh pidpriemstv, vplyv na konkurentospromozhnist krainy* [Growth of internal migration in Ukraine: advantages and disadvantages for domestic enterprises, impact on the country's competitiveness]. Efektyvna ekonomika. 2014. No. 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3534> (data zvernennia 03.11.2019). 12. *Pro zabezpechennia prav i svobod vnutrishno peremishchenykh osib* [On Ensuring the Rights and Freedoms of Internally Displaced Persons: Law of Ukraine of 20.10.2014]: Zakon Ukrainy vid 20.10.2014 r. No. 1706-VII / Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 2015. No. 1. P. 1.

Дата надходження: 12.11.2019 р.